

Sygn. akt: WO 5/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 kwietnia 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Wiesław Błuś (przewodniczący)

SSN Marek Pietruszyński (sprawozdawca)

SSN Andrzej Tomczyk

w sprawie T. B. skazanego z art. 304 § 3 k.k. z 1969 r., po rozpoznaniu w Izbie Wojskowej na posiedzeniu w dniu 21 kwietnia 2016 r. wniosku prokuratora Naczelnej Prokuratury Wojskowej o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgu Wojskowego w W. z dnia 5 kwietnia 1982 r.

- 1) wznawia postępowanie w sprawie T. B. zakończone prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgu Wojskowego w W. z dnia 5 kwietnia 1982 r. ;**
- 2) uchyla prawomocny wyrok i umarza postępowanie w sprawie;**
- 3) kosztami procesu obciąża Skarb Państwa.**

UZASADNIENIE

Prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgu Wojskowego w W. (sygn. akt: SoW .../82) z dnia 5 kwietnia 1982 r., wydanym w postępowaniu doraźnym, T. B. został skazany za przestępstwo określone w art. 304 § 3 i 2 k.k. z 1969 r., polegające na tym, że „w dniu 14 lutego 1982 r. w U., działając w celu trwałego uchylania się od służby w zmilitaryzowanym Przedsiębiorstwie Energomontażowym Przemysłu Węglowego w C., bez wymaganego zezwolenia przekroczył granicę państwową z PRL do CSRS z zamiarem przedostania się do USA”.

Za tak opisane i zakwalifikowane przestępstwo na podstawie art. 304 § 3 k.k. z 1969 r. przy zastosowaniu art. 4 ust. 1 i 4 dekretu z dnia 12 grudnia 1981 r. o postępowaniach szczególnych w sprawach o przestępstwa i wykroczenia w czasie obowiązywania stanu wojennego (Dz. U. Nr 29, poz. 156) wymierzono mu kary: 3 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności oraz pozbawienia praw publicznych na okres 2 lat.

W dniu 24 marca 2016 r. do Sądu Najwyższego - Izby Wojskowej wpłynął wniosek prokuratora Naczelnej Prokuratury Wojskowej o wznowienie postępowania zakończonego wskazanym wyrokiem.

We wniosku, powołując się na treść art. 540 § 2 k.p.k., zawarto żądanie wznowienia postępowania w opisaney sprawie, uchylenia prawomocnego wyroku oraz umorzenia postępowania na podstawie art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k.

W uzasadnieniu wniosku podniesiono, że żądanie wznowienia postępowania w sprawie T. B. jest uzasadnione treścią wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 16 marca 2011 r. (sygn. akt: K 35/08), w którym Trybunał Konstytucyjny uznał za niezgodny z Konstytucją, m.in. dekret z 12 grudnia 1981 r. o postępowaniach szczególnych w sprawach o przestępstwa i wykroczenia w czasie obowiązywania stanu wojennego, zawierający szereg przepisów proceduralnych i materialnych naruszających konstytucyjne prawa i wolności obywateli przez: wprowadzenie trybu doraźnego, obligatoryjności stosowania tymczasowego aresztowania, pozbawienie prawa do zaskarżenia wyroku w drodze zwykłych środków odwoławczych, zaostrenie kar wymierzanych w postępowaniach karnych oraz ustanowienie obowiązku orzekania kary dodatkowej pozbawienia praw publicznych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 16 marca 2011 r. (sygn. K 35/08) umorzył postępowanie w zakresie badania zgodności uchwały Rady Państwa z dnia 12 grudnia 1981 r. w sprawie wprowadzenia stanu wojennego ze względu na bezpieczeństwo państwa (Dz. U. Nr 29, poz. 155) z art. 7 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej w związku z art. 8 ust. 2 i 3 oraz art. 31 ust. 1 Konstytucji PRL ze względu na niedopuszczalność wydania wyroku. Postanowieniami tej uchwały rozszerzono stosowanie w czasie obowiązywania stanu wojennego odpowiednich przepisów działu X rozdziału 1 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony PRL (w brzmieniu opublikowanym w Dz. U z 1979r., Nr 18, poz. 111) w zakresie odpowiedzialności karnej, w tym przepisu art. 234 stanowiącego, że osoby pełniące służbę w obronie cywilnej lub w jednostkach zmilitaryzowanych albo do niej powołane ponoszą odpowiedzialność karną za przestępstwa popełnione w związku z tą służbą według przepisów odnoszących się do żołnierzy w czynnej służbie wojskowej. W ten sposób ustalona została podstawa odpowiedzialności karnej górnika – pracownika Przedsiębiorstwa Przemysłu Węglowego za porzucenie pracy i nielegalne przekroczenie granicy PRL jak za dezercję z zamiarem ucieczki za granicę.

Przedstawione rozważania wskazują, że podstawa skazania T. B. - art. 304 § 3 k.k. nie była objęta omawianym wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego. Takie stanowisko zostało również zaprezentowane w uzasadnieniu wniosku o wznowienie postępowania. Jednocześnie jednak należało podnieść, że Sąd pierwszej instancji orzekając w sprawie T. B. wskazał jako podstawę wymiaru kary zasadniczej, jak i kary dodatkowej, przepisy dekretu uznanego za niezgodny z Konstytucją. W tej sytuacji należało uznać, że podstawa prawna wniosku o wznowienie postępowania została właściwie określona. Tym samym zaistniały przesłanki umożliwiające uznanie, że wskazane we wniosku orzeczenie zostało wydane na podstawie przepisu prawnego uznanego za niezgodny z Konstytucją, co obligowało Sąd Najwyższy do wznowienia postępowania, uchylenia prawomocnego wyroku i umorzenia postępowania karnego na podstawie art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k.

Z tych względów orzeczono jak na wstępie.

kc